

J E L E N K Ö R.

100. szám

Pest szombat december' 13kán

1834.

Foglalát: Magyar- és Erdélyország (poz. orsz. ülések; kinevezések; budai nagy. játékszin; Aradrul 'levél.) Anglia (whig és torysmus; Globe 's Examiner Wellington ellen; lakomák Newcastle és Corkban; gyülekezetek; Melbourne szavai; Brougham.) Spanyolország (hírek Madritbul 's a' harc-vidékekrül; d. Carlos szándékban forgó reformjai; elegy és legujabb.) Portugália (kormány-költség a' kamarák előtt; Napier elindulta.) Franciaország (Jauge pénz-váltó pöre.) Németország (orosz czár utja; német vám-rendszer; tudósítások Bejin és Drezdából.) Törökország.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' KK. és RRdek, miután a' ke-
rületileg ismét befejezett urbéri tárgyban a' fő
RRhöz küldendő másod üzenet szerkezetének vég-
ső pontjait dec. 4kén megrostálák, dec. 5kén e'
munkálatokat már orsz. ülésre vitték. A' vitatás
más nap már a' 4dik cikkelyig haladt. Mi a' do-
log velejét illeti, a' RRdek általjában megmarad-
nak előbbi határozatuknál; azonban a' fő RRdek
által ajánlott némelly változtatásokat, mint I. cz. 2 §.,
és III. cz. 1 §. az irtványok visszavétele, és 2 §. a'
tótországi megyékbeli bormérés-jog iránt, vala-
mint a' 3 §szra nézve a' legelő iránt ajánlott mó-
dosítást elfogadták.

Apost. Királyunk ő Fölsége nov. 20ki leg-
fensőbb határozata szerint Erdélyben normalis kath.
iskolák fő felügyelőjévé Kovács Antal nagyági ple-
bánust kinevezni; a' kolozsvári nemzeti iskolák
igazgatóját Szolcsányi Ferenczet pedig szalagru-
l függő nagy arany érdempénzzel megjutalmazni
méltóztatott. — Helfer György elhunytával Va-
rasdon megüresült fő posta-igazgató tisztségre
Griller Ignác neveztetett.

A' nm. magy. kir. Helytartó-tanács P o r k o l á b
Daniel hites ügyvédet kebelbeli ügyviselőji (agen-
sei) sorába iktatni méltóztatott, mellynek követke-
zésében tegnap a' nm. helytartósági kanczellária
igazgatójának nagys. Komáromy Péter helyt. ta-
nácsos urnak kezeibe ujtiszt hitét le is tette.

Ő cs. kir. Fölsége Bene Károly kir. táblai 's
Gombos Bertalan kir. fiscusi ügyvédek kir. ügy-
igazgatósági tisztt. ügyészekké vala kegyes kine-
vezni. — A' nm. m. kir. udv. Kamara Kaszál Fe-
rencz elhunytával Rónaszéken megüresült ellenőri
mázsamesterségre, sugatagi ellenőri mázsamester
Várjon Lajost, 's helyébe Sugatagra rónaszéki
aknatiszt Vatternaux Józsefet; 's végre Fluck
Adolf Sándorfalván volt fizetéses practicanst Ró-
naszékre aknatisztté rendelte.

A' budai magyar játékszinről.

Nemzeti közügy intézetének vétetvén a' bu-
dai magyar játékszin, annak mibenléte, ugy ta-
pasztalható; minden hazafit érdekel. Megelégedet-
ten fogja tehát a' nagy érdemü közönség érteni,
ha eleibe a' mult novemberi számadások általné-
zése után az terjesztetik, hogy az említett hónap-
beli költség, melly 3729 forintra 's 47 krment

váltó czédulában, kikerült 's egy kis nyereség is
marada decemberre. A' ns Pest vmegye részéről
levő igazgatóság pedig örömmel jelenti ezt, mert
általa kiki, a' hazafii részvételnek becses folya-
matban maradtát érezheti. 'S csak a' hónapos ki-
adások térjenek meg mindenkor, bérletek és na-
ponkénti jövedelmek által ugy, hogy a' mennyivel
egyik hónap kevesebbet hajt, a' másik kipótolja,
csüggedésnek helye nem leszen. Mert, nem egyes
vállalkozónak nyeresége itt a' czél, hanem csak
az, hogy a' haza fővárosából, játékszinünk már
most el ne enyésszék. Ez fogja, hisszük, bizo-
nyosan a' két város lakosait ezután is buzdítani,
's a' megérett nemzetiségnek közre kiömlő lelke,
akadályok legyőzésére, a' hol kell, áldozand is.
'S köszönet-mondás után a' Pestieknek, illy bi-
zodalom szerint ujra ajánltatik ezen ügy tisztelet
mellett azon hittel, hogy ns Buda városa a' hid-
nak téli kivételekor magára is eléggé részt veend
elősegítésében. Budán, dec. 10kén 1834.

Aradról: Nemes Keszler Fülöp, ts. Arad
megye főügyésze 's táblabírája f. e. nov. 30kán,
lassan emésztő hosszas betegségben meghalt, éle-
tének 39dik évében. Serdülő ifjuságától élte fogy-
taig igazság-szeretettel viselt közhivatalokban ki-
tünő jeles elméje, szerencsétlen embertársin kö-
nyörülő érzelme, 's barátságos indulatja, mint ki-
jelelt lelki tulajdonai, a' közjó és szeretett baráti-
nak sziveikben emlékül állandó fenmaradással jutal-
mazandják őt. Végrendelet szerint: a' pesti vakok-
a' vácsi süketnémák, és az arad-kórházi nyomor-
ultak intézetei számára egyenként 100 pengő
ftot hagyott. Béke hamvainak! — Nálunk a' kü-
lönben is igen sok baj és alkalmatlansággal páros
ujesztendei tisztelkedések, azoknak divatozásba
jött megváltatásuk által a' szegény emberiség ja-
vára nagyon czélszerűleg szoktak végeztetni, 's
ezen megváltásbeli jövedelem a' kórház tőpénzei
gyarapítására fordítatni. Ez mostani közgyülé-
sünk alatt is ujlag elhatározott; melly alkalom-
kor jelen volt Lonovics József csanádi püspök ur az
említett végre 100 v. for. sziveskedett ajánlani.

A N G L I A.

A' Morning-post panasolja, hogy Brougham
lord már most még a' király parancsának sem
akart engedelmessé válni. A' király tudillik azt ha-
gyá meg neki, hogy a' st. Jameslakba menjen,

's ott tegye le a' király lábainál hivatalát, 's a' nagy pecsétet, Brougham pedig csak Sir Herbert Taylorhoz küldötte a' pecsétet. — A' radicalokról így elmélkedik a' Standard: „Nem tudjuk: vajjon Durham lord utolsó lakomáján Newcastleban úgy viselték e magokat a' vendégek, mint Edinburgh és Glasgowban; de viseletjüket következtethetjük általjában a' királyné kisüvöltetéséből. E' viselet nem csupa véletlen volt, mert úgy hisszük, hogy midőn a' királyné egészségét elkészöntötték, — 's valószínűleg csak gunyolásból — ezen dalt kezdék énekelni: „Nyakunkon ül a' szerencsétlenség.“ — 'S ezt bizonyosan az ünnep-intézők rendelték. Sajnáljuk, hogy néhány asszonyosság annyira megfélekedezett magáról, 's a' teremben maradt, míg az ország asszonyát illy szemtelenül sértegették. — A' Globe következő beszéltet a' Standard egyik brighthoni levelezőjével ugyanonnan nov. 22kén: „Az illetlenség minapi példája által okozott azon szoros parancs, hogy minden gyalogra, ki az Adelaide földtértől Kemptownig láttatná magát a' disztéren (Paradeplatz), azonnal löjjenek, 's továbbá a' pattantyustérről az álgyuknak az esplanade (vársík) több pontjaira kiszegesztetése, az éjkeleti széllel egyesülten, a' sétalók szokott számát igen megritkította. A' gyalog őrseget legjobb szellem lelkesíti. Mindenütt zeng a' Nancy Dawson nemzeti dal. A' revolutio le van tiporva. „De később hírek szerint ezen egész közlemény a' Standard marczoneglására vala költve. — A' Morning-Herald szerint: Wellington hg. azon kérdésre: vajjon folyvást tartsanak e a' községi testületeket tárgyzó nyomozások? azt felelé: minden biztonnyal. Honnan azon következőt huzzák, hogy a' herceg hajladó a' hatósági javításokra. — Anglia mostani állapotjára nézve a' ministerium változta után megjegyzegetni, hogy a' mit eleinte csak néhány radical kezdé, az mostan egész országszerte napirenddé kezd válni, 's minél munkásbak a' toryk gyűléstársításokban, fölrás-küldözgetésekben a' királyhoz, annál serényebben ellenszegülnek a' radicalok is minden kitelhető módon. Már csak az is, hogy annyira késkedik a' hg. összealkotni a' ministeriumot, mellyből megítélhetné az ország: mi tervet készít, 's minő politikát követend? elég ok nyugtalanítania a' nemzetet, 's ezt öregbiti még azon körülmény is, hogy a' hg. minden status-hatalmat egyesít magában. Azon nyilatkozást, mellyet a' főváros tiz képviselője, 's hozzájuk szegődve a' még többi négy is a' herceg ellen bocsátott a' fővárosi választókhöz, valamennyi radical, whig és reformer érzelme gyanánt tekinthetni. Bizonyítják ezt az egész országban mindenütt szaporodó gyülekezetek, 's azon egyértelműség, melly azokban

uralkodik, de egyszersmind azon bizonytalanság a' kifejezésben, mellyel a' Times rejtek- v. bujósdi ajtó után kémkedik, hogy a' herceg hirtelen magasztalójából ellenzőjévé válhassék. A' whigek tulságig készek mindent megtenni, hogy ismét elűzhessék őket, 's ha hivatal nem unszolná is őket, bizgatja azon sértő mód, mellyel a' herceg nyakra före elszedte tőlök a' pecséteteket előbb, hogysen utódokat (successorokat) állított volna. Különösen keserűen fogadnák a' whigek, ha a' hg. végre is ugyanazon javításokkal lépne föl, mellyekért annyira kárhoztatá őket, 's hihetőleg hivataljaikból is elűzte. Skóziában a' whigek befolyása tetemes, 'smint tudva van, Glasgow, Edinburgh, Perth 's egyéb városok tanácsai felírásból ellenzési szellem mutatkozik a' hg. ellen. Az ország igen elevenül emlékezik: mi határozottan ellenszegült Wellington hg. minden parlament-javításnak 1830 óta, 's tudva van: mi ellenzésben volt minden javításra nézve az egyházban és statusban; 's azon férfiak, kik most környezik, sem képesek bizodalmat gerjeszteni a' nemzetben magokhoz szabadalmú javítások iránt. Mondják ugyan, a' hg. kész javításokat engedni; de a' toryk azt reménylik, hogy azok olly korlátozottak lesznek, hogy mind a' katolikusok, mind a' dissenterek kevés okot nyerendének dicsekvés v. megelégtülésre. Ki kívánhatná illy állásban, hogy nyugton 's békesen várja be a' nemzet a' történendőket? 'S még is, a' torylapok kívánják azt. De megfelelnek a' Globe következő cikkelyben: „A' népet, mellynek szemei előtt javítás-ellenző ministeriumalakítás forog, feje fölött pedig a' parlament föl-oszlatása fenyegetőzik, arra intik, hogy legalább még egy ideig legyen nyugott, egyenlékeny 's gondatlan bizodalommal. Arra ügyekeznek azt beszélni: biznék azon monarcha bölcs választásában, ki illy hosszas ministeri kormány-közzel (interregnum) ajándékoz meg kegyesen bennünket; biznék továbbá még nem szerkezült kabinet ismeretlen álladékrészeiben, 's fogadja örömet a' kilátást hathatós ministeri munkásságra, melly még ki nem mondott elvek szerint igazodik. De bezzeg könnyebb hirdetni türedelmet, mint gyakorlani azt. Alig várhatni, hogy szabad, önmagát kormányzó népközség fölhagyjon minden elmélkedéssel a' statusügyekre nézve, míg a' hírnök 800 ang. mérföldnyi hosszú utját megteszi, 's míg a' talán vonakodó exspectans ez utat még hosszabb késedellemmel bevégzi. — Vagy talán az a' szándék, hogy kétségei halogatott megoldásával kifáraszták a' nép türedelmét, elhasználják izgását, 's az alatt ideje legyen a' torypártnak a' választásokra gyakorlani befolyását? Ezen elmélkedések arra bíraudják a' népet, hogy talpon legyen, 's min-

denre
czéloz.
nép sz
mint bi
se, va
tatott
potnak
dékát.
kel a'
őszint
mikép
javítar
ellens
lenség
törbe
nehéz
nehéz
kép h
rültek
vel fe
még:
(med
a' hg
lott j
gadv
már v
gond
miutá
bárd
ki jo
het a
eltök
kinel
here
vább
nál,
ang
mon
tül
gan
meg
kez
szá
alko
—
az
szá
lye
tet
me
61
ség
Sk
kép

denre fölügyeljen. A' halasztás semmi jóra nem czéloz. Elleneink csilapitgatni kívánják azzal a' nép szellemét. De használja ám azt a' nép is úgy, mint birja. A' nyilvános vélemény erős kifejezése, vagy csak folytatása is annak, mit eddig mutatott a' nép, véget vetend e' mostani kétes állapotnak. A' herczeg kénytelen lesz kimondani szándékát. — A' radical Examiner is keményen kikel a' toryk politikája ellen mondván: ha a' toryk őszintén ellenzették előbb a' javításokat, most semmikép sem javíthatnak. Ha pedig elpártolnak, 's javítani akarnak, csalfák voltak barátjaik iránt, ellenségeiknek pedig veszélyesbek, mint nyílt ellenségek. — 'S azt reménylik, hogy a' nép majd e' törbe esik. Könnyű is mind ezt kigondolni; de majd nehéz lesz valósítani. Mint Lafontaine mondja, nem nehéz a' medvebőrt eladni; de az a' kérdés: mikép huzhatni le azt róla? A' toryk már annak örültek, hogy bőrét magukra próbálták, 's körmeivel fegyverkeztek föl. Az marad már most hátra még: mikép fogják el a' lompost v. gubanczost (medvét) 's a' t. Mi nem tartozunk azokhoz, kik a' hgnek örömeit próbaidőt engednek, 's az ajánlott jót, mint czethal a' neki vetett hordót, elfogadva, az ellenzést akkorra tartogatják, midőn már világosan elárulta gonosz szándékát. Mi úgy gondolkodunk, mint a' kigyó a' mesében, mely miután azon embertől, kinél lakott, fejszével vagy bárdal megsebesítettven ellillant, azon embernek, ki jobb bánást ígért ezentul, azt felelte: Igaz lehet atyafi, mit ígérsz; de már egyszer csakugyan eltökéltem, hogy nem fogok olly embernél lakni, kinek fejszéje v. bárdja van. Mi érzettük már a' herczeg bárdját, 's nem akarjuk magas házát továbbbi próbára tenni.

Lord Granville angol követ a' franczia udvarnál, valamint e' követség első titoknokai is, az angol ministerium változta hírére, hivatalaikról lemondottak. — A' Timest, előbbi szabad szellemétől elpártolta miatt, 's mint Wellington béres organumát, Londonban több helyütt nyilvánosan megégették. Magok a' mérsékes toryk is távozni kezdenek Wellingtontól, 's állítani, hogy az ország mostani szelleménél fogva, egy Wellington-alkotta ministerium csak pünkösti királyság lesz. — Angliában 40 grófság 144 tagot választ most az alsóházba, 1832ben az illy grófsági választók száma 344,664 volt; választó városok és várhelyeké (borough) pedig 185, mellyek 327 követet választanak, 's választóik 1832ben 274,649re mentek. Angliában tehát a' választók összes száma 619,213, 's a' választott követeké 417. E' mennyiségből Irland követéi száma 105, választóié 91,152; Skótzia követéi 53, 's választóié 64,447; Wales képviselőié 29; választóié 37,124. — Azon la-

komában, mellyet Newcastle Durham lord tiszteletére adott, beszédet tartott a' ns. lord, mellyben következő 's Anglia jelen politikai állására czélzó helyek is fordulnak elő: „Nagy harc van előttünk. Hagyjatok békét a' vélemény-viszályoknak, 's arra ügyeljete, hogy közös ellenszegülésteket minél erősebbé tegyétek. (hangostetszés.) Uraim udvari cseiszövényt emlegettek, mellynek az utóbbi történetekben nyomára jöttek. Nem irhatom le: milly aggodással tölt el illy vakulás engem. (zúgó tetszés.) Egy szempontbul a' megtörténten nem sajnálkozhatom; mert legalább tudjuk: ki ellen kell harczolnunk; 's kik azok, kik az olly epesztöleg és sértőleg elbocsátott ministerek helyét elfoglalni készülnek? 'S kik ezek? nem más, mint azon toryk, kik eddig szavaztak, küzdöttek 's cselet szöttek minden javító rendszabály ellen, mellyek eddig felhozattak? Ők vannak most meghívva, igazgatni ezen ország ügyeit, 's illy gyülekezetek által, mint e' mai, 's a' parliament mulhatlan fölösztatása által kell nekik megmutatni, hogy nem bírják az ország bizodalmit. Ellenségek eddig két lárma-jelszót emeltek. Az egyik: „Veszélyben forog az egyház!“ — (csattogó kacaj.) Ha az egyházszó alatt valódi vallást, a' hit tiszta tanítását, a' hívők közönségét, a' vallás igazi, szorgalmas szolgálját meg- 's föntartatását értik, akkor azt mondom: az egyház soha csekélyebb veszélyben nem forogott, soha inkább gyámolítva nem volt, mint épen most; sőt azt merem mondani: soha hazánk történetei semmi időszakában vallásos elvek terjedtebbek nem voltak, mint épen most. A' papságra magára hivatkozom: nem úgy van e? 'S igazán örvendezek, hogy úgy van; mert meg vagyok győződve, hogy nem virágozhatik ország, hol mélyen nem gyökerül vallás a' nép szívében, azon vallás, melly e' világi dolgokban nyugalomra, 's a' más világi békére 's boldogságra annyi biztosítékot nyújt. — A' másik zaj-jelszó imez: „Veszélyben a' monarchia!“ Kitől? (halljuk!) Éjszakra, délre, keletre, nyugotra nézek, de sehonnán a' veszélynek még csak árnyékát sem vehetem észre, melly a' monarchiai intézvényeket fenyegetné. Soha szót nem hallottam, melly csak messziről is republicanus intézkedési ohajtást fejezett volna ki; 's véleményem szerint igen bölcsen! mert meg vagyok győződve, hogy a' constitutionalis monarchia leginkább képes biztosítani a' szabadságot. (halljuk! halljuk!) Bizonyára rossz tanácsadóji a' koronának, kik a' fölségnek illyesmit vernek fejébe; (nagy tetszés.) kik azt akarják elhitetni vele, hogy azon szives hódolat és hűség, melly mindig főnállta eddig ezen országban, megcsökent. Sem egyház, sem korona nem forog veszélyben; de megmondom: mit fenyeget veszély? Az

oligarchiát. (zajos tetszés és ujongó kiáltozás.) A' tory urak kizáró uralkodása, ez van veszélyben.“ — Nov. 16kán, mint említettük, Corkban lakomáztak O'Connell baráti a' lakoma fővendégével O' Connellel. Melly alkalommal midőn „az egyetemi felszabeditás ékesszólo 's rettenetlen ügyvéde, Irland szabadítója, 's az egész emberiség barátja“ egészségére köszönték el az áldomást, fölkele O' Connell, 's mondá: „Nagy történetet beszéltek ma nekem, t. i. a' ministerium fölsozlatását. De mi gondom nekem arra, melly ministerium marad v. oszlatik föl? A' whigek épen olyan roszak mint a' toryk. — Mit kíván Irland? Igazságot. 30 évet töltöttem én hazám szolgálatjában, de czéлом mindig egyetlen volt, noha különböztek eszközeim. (halljuk! 's nevetés.) 30 évet töltöttem izgatásban, 's leszállottam hazám hegybércezeiről, fölkeszülve még más 30 évre is. (harsány tetszés.) Legalább szintannyi tüzet, hathatóságot 's életerőt érzek magamban, mint ezelőtt 30 évvel, — 's ez még hosszú munkássággal biztat. Csak tizedrészt veszem ez időnek, 's annyialatt majd tehetni valami hasznost Irlandra nézve. Ünnepeyes komolysággal nyilvánítom itt: mielőtt a' nap háromszor végzendi évi futását, Irland népe minden ohajtásit el fogja érni, 's minden ellenségit letiprani. (halljuk! halljuk! és tetszés.) Az orangisták védeni készülnek a' tized-rendszert, 's gátlani az unio-bontás kérdését. — Én igazságot kívánok. Első napján a' jövő parlamentülésnek — vagy nem választatnám meg, ha fölsozlatnék az? (mosolygás.) — a' jövő ülés első napján a' tized teljes eltörlesztését, az eddigi községi hatóságok v. testületek elmozdittatását, az eskütszékek golyó-szavazás általi képeztetését, a' reformtörvény-javitást, a' választási jog-kiterjesztést, rövid parlamentet, 's golyózás általi szavazást szándékom indítványba hozni. — 'S mit fogok az alatt tenni? Dublinba megyek, és szabadelmű klubokat állítandok. Megjegyezhetem, Irland éjszaki része nem olly idegen tölem, mint gondolhatám. Felszólításokat fogok szerte bocsátani kérelmekre a' tized ellen, 's ha valaki kérelmet csusztatna közbe az unio-felbontásra czélzót, ezért képzelhetni, hogy nem haragszom meg. (kaczaj.) Azonban Wellington hadeselét (taktika) utánozzuk, 's kicsiny homlokot szegezünk ellenébe, hogy összesítsük minden erőnket ellenállhatlan dőfésre. Semmi egyéb gondolatom, semmi kötelességem, semmi föladásom, semmi ohajtásom, semmi jutalmam, semmi czéлом, mint használni hazámnak. Ollyannak akarom Irlandot látni, millyennek lennie kellene: „Nagynak, dicsőnek, szabadnak, a' föld legszebb virágának, a' tenger legszebb gyöngyének.“ —

Erre O'Connell zajgó tetszés közt ült le, 's nov. 21kén csakugyan tartott is gyülekezetet Dublinban, mellyben visszahuzá azon ajánlását, hogy czélja elérésére Wellington ministeriumához lenne kész állani, mondván, Peel kineveztetése csak nem ejtené még is a' reform iránt kétségbe, de Wellingtoné háboru-üzenet, pedig tört hüvellyel. — W. G. Dedel, a' hollandi király ügyvivője a' londoni conferentziánál Londonba érkezett, honnan könnyen hiheő a' conferentziázás megújittatása. — Nov. 27kén csakugyan tartott a' londoni tory-szellemű főbíró tanácsgyűlést, mellyen London majd valamennyi aldermanje 's tanácsosa jelen volt. — A' főbíró már jó eleve, észrevette azon mozgás és tagadó dérdurból, mellyel beszédét fogadák, hogy a' gyülekezet nagy része nem a' legkedvezőbb érzelmű iránta a' végett, hogy a' londoni polgárságot a' ministerium-változás miatt összehíni vonakodott. A' községi tanácsosak egyike Ashurst ur azonnal fölirást javasolt a' királyhoz, mellyben kijelentessék, hogy Wellington hg. meghivatása a' legmeglepőbb és szomorítóbb történetnek tekintetik. Hosszu vita keletkezett ebből, de minden indítvány, melly a' fölírásnak mérséklettebb hangot kívánt adadni, megbukott, 's az eredeti javaslat 109 szóval 60 ellen fogadtatott el. Itt hát Wellingtonnak elég ellenzője van, de — Liverpoolban is gyűlést tartottak, mellyben 12 ezer ember jelent meg, 's öt is fölirást javasoltak a' királyhoz, mellyben kijelentetik, hogy Wellington hg. kineveztetését igen sajnálva veszik. — Melbourne lord, az eddigi első minister, Melbourne mezei lakába vonulván, az ottani lakosok gyűlést tartottak, 's fölirást határoztak hozzá, mellyben négy évi távolléte után üdvözölvén őt, megismérik eddigi emberséges fáradozásit a' javításban, 's reményöket fejezik ki, hogy ezental sem fog azzal alább hagyni. A' fölírásra Melbourne lord így felelt: „Az utóbbi történetekre nézve, mellyek Uraságtok fölírására nyujtának alkalmat, nem fognak várni tölem fölvilágosítást. Elég lesz azt mondanom, hogy személyesen semmiben sem érzem magamat megsértve. Azon kérdés: kik legyenek ez időben ezen ország ministerei? olly fontos, 's lehető komoly következeéseire nézve olly súlyos, hogy akármilly férfinak minden összefüggő személyes tulajdonai, bármi rangu, állásu, vagy észtehetségü legyen is, ahoz mérve teljes semmiségbe, 's csekélységbe süllyednek. Fölírásuk emlité a' nép jobb képvisletét is a' parlamentben; én abban teljesen egyértelmű vagyok nézetjökkel. A' félelem 's kétség, sőt több mint kétség számos éve után, valljon okos, tanácsos és hasznos volna e illy nagy és hirtelen változtatást tenni? Kötelességemül nézem most e'

rendszer
találom,
sze kivá
másítás
nyugtala
rendszer
mennyiv
sa: bölc
módtól f
ni fogja
Isten és
világon
lásért, 's
gedik es
értelme
lesznek
tallanok
mit föli
szándék
egyház
javasl
látszán
bi időkl
azon v
gyen é
liament
engem
tudom
na e ta
annyi
nak or
jes meg
ságos,
örvend
jezik i
lésen i
lyen e
toztat
nak lá
megtá
fnt. st
nánt l
talára
visel,
szám
jánlás
Brou
megj
tül fü
uj ko
lépés
lordo
ra k
egy
a' G

rendsabályt előmozdítanom 's támogatnom, mert úgy találom, hogy azt a' nép tisztos belátó nagyobb része kívánja. De egyszersmind hirtelen és terjedt másítás az, 's illy másításokat az emberi életben nyugtalanság és aggodás nélkül nem nézhetni. A' rendszabály a' népnek több hatalmat enged, mint a' mennyivel ezelőtt birt, 's azon kérdés megoldatása: bölesen van é ezen hatalom rá bizva? azon módtól függ, mellyel a' nép e' hatalmát gyakorlani fogja. A' nép, valamint királyok és ministerek, Isten és emberek előtt égen és földön, itt 'sa' más világon felelősek a' rájuk bizott hatalom-gyakorlásért, 's kik magokat e' hatalommal visszaélésre engedik csábíttatni, bizonyosan várhatják, hogy az értelmesség 's fürkészzet ezen korában, nem sokáig lesznek képesek viselni olly hatalmat, mellyre méltatlanoknak mutatkoztak. (Ö.B.) Kétségtelenül igaz, mit fölírásukban mondanak, hogy az én, 's társaim szándéka volt, ha ministeriumban maradunk, mind az egyházi mind világi országrészben olly javításokat javasolni, millyeket a' főnálló hiányok kívánni látszának. Mint alkalmasint tudni fogják, ez utóbbi időkben jeles, és nagy tekintetű férfiak közt azon vitás kérdés támadt: lassu vagy sebes legyen é a' javításban haladás 's valljon a' jövő parlamentülésben sok vagy kevés javasoltassék e? Mi engem illet, csak annyit mondhatok, hogy nem tudom ugyan, soknak vagy kevésnek fogták volna e tartani; de én a' mellett valék szólandó, hogy annyi javasoltassék, mennyi a' legsürgetőbb rossznak orvoslására elegendő; annyi, mennyi érett teljes megfontolás után minden körülmény alatt bátor-ságos, okos és valósítható fogott lenni. Uraim! Igen örvendek, hogy felírásuk végén bizodalmutat fejezik irántam ki. Buzgón fogok annak megérdemlésén ügyekezni. Én megmaradok a' pályán, mellyen eddig tétovázatlanul haladtam, 's minden változtatást támogatni fogok, melly alapos és jótékony-nak látszandik előttem. — A' londoni lapok igen megtámadják Brougham lordot, hogy azon 5000 fnt. sterl. helyett, mellyet volt lordkancellár gyanánt huzand, a' kincstári törvényszék elnöki hivatalára ajánlkozott, mellyet most Lyndhurst lord visel, 's mellynek jövedelme a' költségeket is beszámítva 7000 font sterlingre megyen. Ezen ajánlásra azonban Lyndhurst lord azt felelé, hogy Brougham irománya Peellel fogközöltetni, mihelyt megjövend, mert attól, 's a' jövő nagy pecsétörtül függend az. E' lépés Brougham ellenségeinek új konczot nyujta rágalomra. A' Globe, noha e' lépést nem mentegeti, védi mindazáltal Brougham lordot, ki csak az e' hivattalal járó költségpótlásra kívánta az említett fizetést, 's így minden azzal egybekötött pártfogási jogról lemondott. Azonban a' Globe e' szemponttal sem elégszik meg, „mert

ugymond, minden takarékoság mellett sem ohajtanók, hogy a' legfelsőbb, legfelelősebb birói hivatal a' legkevesebbet ígérőre bizassék.“

SPANYOLORSZÁG.

Párisi hírlapok Madritbul nov. 22keig vett hírek után összeleg ezt közlik: Madrit nov. 19. Ma II. Izabella királyné születés-napja. Mind öröm, 's mind királynék távol vannak a' várostól. Árusboltok 's pénzcarnok nyitva mint szokás szerint. Mint-hogy a' kamara nem tart ma ülést, tehát tisztelkedő fölírás sem lesz. Csupán a' ministerek mentek ki reggel a' Pradoba a' királynénak udvarlást tenni, de a' kapukat, mint más kevesbé ünnepies napokon, zárva lelék 's csak az előudvarig bocsáttattak. Ezen udvarnál tovább semmi avatatlan (profanus) nem bocsáttatik be; annyira félnek még most is a' cholérától. D. Francisco de Paula infansnál azonban, hol szinte ma egyik infans hgasszony neve napja esik, kézcsóki udvarlás volt; különben az egész város köznapi maradt 's csak estére rebesgetnek kivilágíttatást. Katonai tisztelkedés nem tartatik, mivel a' kormány szelét vevé, hogy szemle (revue) után a' katonaság megkérni szándékoz-nék a' királynét a' fővárosba visszatérésre és ott maradásra. — A' halálra ítélt Velasco, holnap végeztetik ki. Ugyan holnap lesz vége a' határidő-nek, melly a' kamarák által elfogadott 400 millio real új kölcsönre, ajánlhatásképen kítüzetett vala. Elhatározva e' dologban még semmi sincs, 's a' finantzminister nyilatkozása szerint minteddig csupán föltételes ajánlatok érkeztek. Többi közt még legkedvezőbb Rotschild és Ricardo ajánlása, melly 62—65re megyen százától. Már csak ebből is eléggé világos, milly szomorú lábón áll az ország hitele. A' Rotschildféle 62bül, biztosi járadékul 's mindentéle más apró költségezésül 11 lenne meglerovatandó, mihez képest az ajánlás tisztában véve csak 51. Ez ugyan borsos 's drága kölcsön. — A' franczia ministerium közelebbi változtatkor Rayneval ur (franczia követ) meglátogatván Martinez és Toreno urakat, bizonyossakká tevé őket, hogy a' dolog a' pusztá személy-változáson tul nem megy, a' kormány volt rendszere megmarad, 's a' martz. 13iki politika fordulhatatlan. — Madrit nov. 22. A' finantz-biztosság ma tartá első ülését a' kölcsön-ajánlatok vizsgálatában. Mind-össze 14 az ajánlat 's Rotschildé mint említettük legkedvezőbb, ha még is félárt kedvezésnek mondhatni. Nov. 17kén a' procurador-kamara ülésében új javaslatot hozván a' város-katonaság-törvényi biztosság, illy formán: „A' város-katonaságban részvételtől kizáratnak mindazok, kik ellenséges gondolkodásukrol isméretesek vagy különben is rossz hirben állanak“ — a' belügyi minister megjegyzésére, hogy éz által új szakadásokra nyittatnék

ut, de különben a' törvénynek alkalmazás-módja sem volna meghatározható, — hosszú vitatás után, e' melléklet is félrevetett, 's így az öt első cikkben eddigelé a' ministeri vélemény győz. — Hadrul a' Moniteur szól újabbakat: Bayonnebul 24kérül kapott hivatalos jelentésnél fogva, ugymond, Linares ugyanez napon, az Ahescoa völgyben véletlen megrohanással a' navarrai carlosi 9ik zászlóaljat egészen tönkre verte; csupán 300 ember futtatott el, a' többi leverve, sebesítve, fogva vagy önkényt meghódulva. Vezérok is, Mancho, az elestek közt. Burgueteben az insurgensek nagy löpor-gyára elpusztított, 's a' munkások meglovettek. — Sentinelle des Pyrénées ugyan Bayonnebul nov. 25ről: Zumalacarreguy és Mina között 20kán Estella körül véres csata fejlett ki, melly az utóbbira kevés dicsőséget hozott. Mint Lesacában hire foly, a' const. sereg ez ütközetben 2000 embert veszte holtakban és sebesekben, 's utóljára a' esatátér még is a' carlosiaké maradt, ha igaz.

Don Carlosnak szándékban forgójavításai közül, írja egy levelező, egyik nevezetesb lenne a' „Mesta“ v. juhlegeltetési törvény eltörlesztése. E' törvény a' kis birtokosakat mindenükből kipusztítja, gátolja a' földmívelést 's így igazi ostor a' szegénységre. VII. Ferdinand több ízben megkísértette ezen eltörlesztést, de örökké felsült, mert a' nemesség ellene volt, 's kétséges: ha Carlos tovább haladhat e? Izabella kormánya minden liberalis indulatja mellett, szinte csak arra mehet, hogy módosítást, korlátozást vagy nyirbálást tegyen a' törvényben, de eltörlení ő sem bírja. Illy nagy változás-eszközlésre népszerűséggel kellene bírnia, miben azonban kevés része van. Mesta név alatt értetik egy nemesekből álló társaság, mellynek némi csekély esztendei fizetés mellett, joga van, némelly tartományokban, névszerint a' déliekben, egész esztendőn által akárkinek földjén is, egyedül csak szőlő- 's olajfa-kerteket vevén ki, legeltetni nyájait. E' társaság legeltetési hatalma olly korlátlan, hogy miatta néhol a' földbirtokos gazdák csak minden 3dik, másutt 5dik, sőt 7dik esztendőben mivelthetik egyszer földeiket. VII Ferdinand maga is birt Estremadurában némelly jószágokat, mellyeknek csupán 7ik esztendőben huzható gyümölcsit. A' társaság tagjai egymást „testvéreknek“ nevezik, 's olly elszántak kiváltságaik őrizetében, hogy Izabellát a' mostan országló királynét is kényszeríték, magukhoz társul szegődni, 's mintegy 2000 darab juhot tartani. Martinez illy lépéssel a' nemesség ellen nem szökhetik szembe, mert a' nép nincs részén. D. Carlos ellenben, kinek nagy érdekében áll, a' kis birtokosokat óltalmazni, ha illően pártoltatik, e' részben sokat tehet. Köz vélemény azonban, hogy csak revolutio

vethet e' gyökeres gonosznak véget. Castiliában épen nem ritka igen gazdag nemesekre találni, kiknek egy talpalatnyi földjük sincs, hanem minden vagyonuk juhnyájokban áll, mellyek ezreket gyümölcsöznek. — D. Carlos másik czélbeli javítása: a' polgár-hatóságbeli (ayuntamiento) választást viszahelyezni azon lábra, mellyen Zea Bermudez előtt állott. Zea t. i. elvevén a' néptől annak jogát, hogy tisztviselőit maga választhassa, ezt a' koronára ruházta által. Martinez de la Rosa az ekép korlátozott tiszthatóságnak hatalmat engedett a' kir. statutum által, a' cortesbe tagokat választani; egyébiránt a' dolog a' réginél maradt. — Vannak Carlosnak még más népszerű czélzásai is. Így megértvén azon, ellenségei által terjesztett hirt, mintha ő az inquisitiót visszaállítani szándékoznék, jónak találta ez iránt is akarátját kijelenteni, melly az inquisitióra nézve épen nem kedvező; szándéka továbbá az egyházi visszaéléseket, főkép klastromiakat korlátozni; 's megigéré, hogy minden más, a' cortes által javaslandó reformra is kész, csak azok az országlás alapelveivel szembe ne szökjenek. A' hg legjobb reményben van feltett céljai 's hadakozása sikere felől, 's kísérorji közül beszéli egy, hogy Londonbul elindultakor az utána siránkozó királynétől e' szavakkal vett volna bucsut: „Látni fogtok ismét vagy mint V. Károly fejedelmet, vagy mint holt tetemet!“ (Carlos quinto ó Carlos muerto.) (Östr. Beob.)

A' Gazette szerint gr. Bourmont Genuában, mielőtt innen az egyházi statusokba utazott volna, d. Miguellal értekezett. — D. Carlos portsmouthi agense, az Elbe-torkolattól visszatért menekvő spanyolok nagyobb részét Hollandiának egyik kikötőjébe segítette. Sokan, a' hadihajókrul közelebb elbocsáfott legénység közül, valamint a' d. Maria szolgálatjából kilépett hajósok 's tengeri katonaság nagy része is, d. Carlos szolgálatjába szegődökzik.

Legújabb hírek nem emlitenek semmit is az estellai ütközetrül Mina 's Zumalacarreguy közt, minélfogvást aligha nem egészen alaptalan. Annyi bizonyos, hogy Mina, ki Estellánál Zumalacarreguyval szemközt állott, ez állását elhagyá 's Pamplonába tért vissza. E' városban Mina, mint az Election írja, a' hóhért vagy bakót agyonlovették, mert az insurgenseket időrül időre mindenrül tudósította, mi a' városban 's körüle történt; ellenben mind Pamplonában mind Puente la Reynában igen sok személyt, kik a' carlosiakkal egyetértési gyanu miatt fogságban ültek, szabadon bocsátott. — A' Messenger is ismétli azon hirt, hogy a' Bastan-völgyben elfogott személyek nem a' navarrai junta tagjai, hanem néhány varga 's más szegény mesteremberek valának, kik Arana faluban a' carlosiak számára dolgoztanak, 's kik

az elfoga
igea drá

Lis
következ
marában
jétül 18
költsége
zé azon
zilia az
tugálián
720,00
részrül
mes tak
tik, 's
bittetik.
gertuli
szerint
az anya
rülő jöv
által a
32,000
mint a'
gália a'
részszel
rancsot
szállás
mányt
egy ki
's hozz
Jean d
gálatb
Francz
Finiste
sok na
Lissab
tisztel
ber se
egyik
is rótt
tenger

só köv
óta. —
hárde
kir. t
minth
lyamo
Jaug
volt,
nyitó
lensé
érthe
itt sz

az elfogató generál (Oraa) tévedését alkalmasint ígea drágán fizetik meg.

PORTUGÁLIA.

Lissabonbul nov. Skáról jött hírek tartalma következő: Silva Carvalho nov. 4kén a' követkamarában valahára előterjeszté az 1834 jul. 1sőtől 1835 jun. utóljaig eső esztendei kormányköltséget. A' hijány 1,280,000 ft. st. Megjegyzé azonban a' minister, hogy e' hijány, ha Brazília az ezen időkre járó részletes tartozását Portugáliának, mint alappal reménylhetni, megfizeti, 720,000 fut stgel fog azonnal kevesülni; más részről pedig minden költsékezési ágban, új teteemes takarékoság hozatik be, a' vám biztosítottik, 's mindenféle másjövedelem lehetségig öregbítettik. Megjegyzé továbbá, hogy Portugália tengertuli birtokai iránt tervet fog készíteni, melly szerint azok igazgatási költsége ezután ne legyen az anyaország terhére, vagy is a' belőlük kikerülő jövedelem legalább a' költséget üsse föl. Ez által az anyaország költségeiből esztendőnként 32,000 fut. st. kiméltetik meg. — A' hadi valamint a' tengeri osztály, azon esetre, ha Portugália a' külfölddel állandó békében maradhat, $\frac{1}{5}$ résszel kevesítettik. — Barreiros alezredes parancsot kapott Spanyolországba menni Mina főszállására, hogy onnan a' hadfolyamat felől a' kormányt azonnal tudósithassa. — Az éjszaki széleken egy kis tábor állittatik, mintegy 5000 emberből 's hozzá gen. d'Aviles küldetik parancsnokul. — Jean d'Acre francia kalmárhajó, melly 350 szolgálatbul elbocsátott francia katonát vala vissza Franciaországba szállítandó, mint hirtelik, Cap Finisterre közelében, törést szenvedett, 's az utasok nagyobb részével elmerült. — Adm. Napiernek, Lissabonbul kiindultakor legkisebb katonai buesutisztelkedés sem tétetett, sőt segédén kívül egy ember sem ment kísérni a' vépkép eltávozót. Efelőtt egyik oppositioalap buesu helyett keményen meg is róttá, többi közt szemére hányván, hogy a' tengeri hadat migueli tisztekkel árasztotta el.

FRANCZIAORSZÁG.

Frias hg spanyel követ a' Párisban levő külső követekkel nem a' legbiztosb lábon áll egy idő óta. — Jauge párisi pénzváltót, ki mivel kölesönt hirdete d. Carlos részére minap, elfogatott, 's kit a' kir. törvényszék ezen elfogatás alul fölmenté, 's minthogy a' koronai ügyvéd a' cassatioszékre folyamodott, ottan is fölmentettnék nyilatkozottatott. Jauge ur ügyvéde Dupin ur (a' kamarai elnök) volt, 's védelmét ezen okoskodáson építé: „A' fenyejtő törvénykönyv 77. 79. és 84 czikkelyei ellenséget tesznek föl, 's „ellenség“ alatt csak azt érthetni, ki ellen nyílt 's megüzent háboru foly. Nincs itt szó antipathiákról, sem érdekekről, mellyekkel

kormány birhat; annak igazi ellenségnek kell lenni, ki ellen t. i. komoly háborut viselnek. — A' francia kormány II. Izabellát egyedüli törvényes királynénak és székörökösnek ismervén el Spanyolországban, való, ez által azt is megismérte, hogy d. Carlosnak nincs a' spanyol koronához joga. De elég ok é ez arra, hogy Franciaországot háboruskodónak lehessen mondani d. Carlos ellen? 's hogy d. Carlos ellensége Franciaországnak? E' kérdés másra is vezet, mellyet még könnyebb megfejteni t. i.: Létezett é Franciaország részéről háboru-üzenet d. Carlos ellen a' vádlottra rótt 's tett dolgok v. csinyok idejekor? 's d. Carlos nemzet-törvényi betű-értelem szerint ellensége volt é Franciaországnak? Úgy tetszik, mintha csak kormány fejthetne meg illy kérdéseket nyugtatólag; de ugy hiszem, általános ész-törvényi elvek szerint is elítélhetni azt. Mi a' háborui jog? olly közös jog, v. jus, melly mellett az irók tekintete szól, 's helyben hagyják azt a' nemzetek; de hogy törvényes legyen a' háboru, meg kell azt üzenni az ellenségnek. Nem törvényes pedig a' háboru, ha meg nincs üzenve; egyedül erőszakos megtámadás esetét vevén ki.“ — E' véleményt Dupin ur Cicero 's Vatel tekintetével is támogatá. — „Háboruüzenet szükséges a' kormánynak, melly ki mondja sérelmeit a' világ előtt; de szükséges a' népek érdekeiben is, hogy az ország ellenségével egy bánhassanak mint ellenséggel; mert a' háboru nem az ellenség és országfő közt, hanem két nemzet közt foly. Mikép hihetni pedig, hogy elmaradhat a' háboru-állapot számüzéseket 's egyéb kemény büntetéseket von maga után? Az első, mit nyilvánítani, mit közhirré kell tenni az, hogy a' háboru létez; különben Kegyeteknek kellene uraim! hogy támaszpontot nyerjen ítéletjök, hegyébe tűzni a' háboruüzenést. — A' négyes szövetségi szerződés nincs törvényesen kihirdetve. Hijában mondják: hirdették annak fő tartalmát a' hirlapok; az nem elég. A' hirlapok naponként sok hazugságot is hirdetnek; de az is bizonyos, hogy hirlapok nem hiteles eszközök arra. A' kihirdetésnek ünnepélyesen kell megtörténnie. Vannak ugyan, igaz, néha titkos szerződések is, de azok hatása csak az aláíró hatalmakra korlátul. Jauge ur a' cassatioszék által fölmentetett, azon okból, mert a' négyes szövetség, mellyen épülne a' d. Carlos ellen létező ellenséges szándék (de azért még nem háboru) a' fr. kormány részéről törvényesen kihirdetve nem volt. —

NÉMETORSZÁG.

A' hamb. Correspondens magányos tudósítási szerint az orosz czár Pétervárból Berlinbe 90 óra alatt érkezett 's csak az utolsó állomáson állapodott meg rövid időre, öltözetét rendbe szedni, azután

a' trónörökös nagy-herceggel postakocsiba ült, 's egészen váratlanul Berlinben termett. — Mint az újabb hírek említik, teljesen megvalósul azon előbb hihetetlennek látszott állítás, hogy Franciaország csakugyan alkudozik Prussziával a' német vám-rendszer, 's az abból eredhető kereskedési viszonyok iránt. Az alku megkezdése iránt már biztos is van küldve Berlinbe, hol azt minden órán várják. Az alkudozásokon egy porosz 's egy bajor kormánybiztos fog lenni jelen, — 's e' tárgyban egész Németország érdekeire ügyelni. — A' sváb Merkur cikkelyt közöl a' Dunán Ulmtól Bécsig fölállítandó gőzhajózásról, 's abban előadja: mi hasznos fogna lenni az, minthogy Ulm (hol a' Duna hajózható kezd lenni) a' Bodensee, Rajna és dunahajózás középpontja. — Damgartenből (Stralsund kormánykerületből) következő borzasztó gonosz-tettet beszélnék, melly ott oct. 3kán történt. Bizonyos ot-tani hajós hajótörés által hajóját 's vagyonát vesztvén, kis kereskedést nyitott meg maga és családnépe táplálatára. Nagybátyja, közönségesen tisztelt 70 éves öreg, nem csak lakhelyt adott neki saját házában, hanem egyébkép is segítette. Minthogy azonban a' háztól meg akart menekedni, megkínálta ezzel atyafiját: nem akarná e megtartani tulajdonul, vagy bérben? A' szatócs, hirtelen haragu ember, a' kínálást nem fogadja el, mire a' házeladás iránt tovább folynak az alkudozások. Midőn épen eladó, vevő, 's egyéb személyek a' ház szobájában összegyűlten az alkun dolgozának, be-rohan a' szatócs egy nyitott 's puskaporral töltött hordócskával hóna alatt, és tüzes üszökkel markában, anyjától üzetve, ki szándékát észrevevén vissza akará tartóztatni őt, azon szobába, hol a' fen-nebbi személyek valának, 's hurrah kiáltással meggyújtja a' lóport. Iszonyu durranat következék erre; de mivel kevés pillantat előtt a' táran álló mellékszobában ablak nyitatték ki, 's az anyautána nyomultával a' szoba ajtaját is nyiltan hagyá, 's ez által elég erős levegő-huzam támadt, a' dördület hatása tetemesen meggyöngült, úgy hogy csak a' tettes maga 's anyja veszték el azonnal életüket, a' többi felelvoltak pedig többé v. kevésbé sérültek meg csak, de nem halálosan. A' tettesnek nője 's gyermekei sértetlenül maradtak. — A' hesszi kormány-lap rendelését közli a' nherceggnek, mellynél fogva minden belföldi kézműves legénynek tiltatik Schweizba általjában munkára menni. Továbbá, ha schweizi legény netán a' nhercegségben találhatnák, azt azonnal talyigán parancsolja tovább küldetni. — Berlinből érkező hírek szerint az orosz czár nov. 25kén hagyván oda Berlint, ugyan-azon napon estve 9 órakor Posenbe érkezett, 's utját Varsó felé szakadéktalan tovább folytatá.

Legujabb híreknel fogva nov. 27kén reggel 11 órakor csakugyan már Varsóban volt, hol mindent, mi katona, katonai, vagy bármikép a' katonasághoz tartozó, szemesen megvizsgált. Mig az orosz czár Berlinben mulatott, Eszterházy Pál hg volt a' f. ausztriai császár nevében üdvözleni őt, minthogy a' berlini ausztriai követ ez alatt Bécsben mulatott. — Szinte berlini tudósítás akarja elhithetni a' közönséggel, hogy az orosz czár azon szándéka, mellyel Varsót meglátogatni készüle: minden emberbarátot nagy örömmel töltött el. A' jámbor berliniek e' nyáron már nagyon is sokat örvendettek, 's örömet részeltetnének a' jóban másokat is. — Drezda dec. 1 hg Eszterházy Pál Berlinből visszatérőleg, hová az orosz czárt és czárnét üdvözleni mint rendkívüli követ vala küldetve, And-rásrend gyémántos keresztjével diszesítettve tegnapelőtt érkezett városunkba meg, 's tegnap a' király ő felségénél vala ebéden, ma pedig az együtt országoló kir. hgnél, holnap visszamenendő Bécsbe. (Azóta már ismét Londonba készül.) Szinte tegnap érkezett hozzánk Strauss a' híres hangász berlini 's lipcei utjából 29 főből álló hangász-koszorujával. — Bajorországban a' czékla cukor-készítés igen szép haladásnak indult. A' készítmény jeles 's minden tekintetben kiállja a' nádcukorrali concurrentiát, (mint máholnap Pozsony vgyében Lacsny Miklós uré.)

TÖRÖKORSZÁG.

Alexandriából jött hír bizonyosnak mondja, hogy némi jaffai arab kalmár Jaffából járható országutat nyitott meg Jeruzalemig az alkirály előleges engedelmével. A' költség 100,000 török erszényre számíttatik. Minthogy Jaffát a' földközi tenger partján ugy tekinthetni, mint Jeruzalem révét, ezen utóbbi városra nézve a' közlés megnyitása, vagy könnyítettése fontos következésü vállalat (Jaffa Jeruzalemtól csak 40 olasz mérföldnyi távolságra van.) — Tripolisból azon tudósítás jött, hogy a' már három év óta tartó háborgásoknak valahára vége van. Sep. 26kán érkezett török hajón egy török biztos nagy uri fermánnal, melly Ali basának adja által a' tripolisi basaságot, 's a' zendülőket kemény fenyegető hangu felszólításban engedelmes-ségre inti a' szultán parancsai iránt. A' basa erre következett rendes beigtatása nem maradt siker nélkül. A' zendülők meghódoltak, vagy kiköltöztek. A' francia consul általnyujtá azonnal megbízó levelét, 's a' többi követte példáját. Az angol csak szerencsét kívánt az új basának. Azon európaiak, kik a' versenytárs táborában a' váron kívül voltak, bocsánat-igéret mellett ismét a' városba tértek vissza. A' még zendülésben álló part-részek (Küstentheile) ostromzár alatt vannak. —